

1-ste ZONDAG van de VASTEN (A) (1-3-2020)

“Keuzes maken”

Inleiding

U allen van harte welkom op deze eerste zondag van de veertigdagentijd. De eerste lezing voert ons vandaag naar het paradijs, de tuin van Eden, waar de eerste mensen zo juist geschapen zijn. De mensheid mag beginnen. Maar dat mooie project van God begint al gauw scheurtjes te vertonen, rafelrandjes en dreigt binnen de kortste keren te ontsporen. Het kwaad doet zijn intrede, de mens gaat zijn eigenwijze weg. Sindsdien verkeert hij in een staat van gebrokenheid. Goed en kwaad strijden om de voorrang.

Ook Jezus moet met die tweespalt klaarkomen. Wat wil God van hem? Waartoe is hij geroepen? Wat is de bedoeling van zijn leven? Welke weg moet hij inslaan? Verleidingen liggen op de loer. Hij trekt zich terug. Jezus op retraite.

Keren wij nu ook in onszelf
en gaan wij binnen in die innerlijke ruimte,
die vervuld is van Gods aanwezigheid,
die ruimte, waarin wij raken aan het mysterie, dat ons vervult
en waar wij deel van uit maken. (Stilte)

Laten we bidden

Heer onze God,
U hebt ons Jezus gegeven als een mens naar uw hart.
Sterk in ons de bereidheid en het verlangen in zijn voetspoor te gaan.
Houd ook in ons zijn vuur brandend. Beziel ons met zijn geest.
Voor een wereld naar uw hart.
Amen

Overweging

Mensen moeten in hun leven heel wat keuzes maken. En soms zijn dat hele lastige keuzes.

Het begint al op het einde van de basisschool: naar welke school moet ik nu gaan? Met die keuze word je nog wel geholpen door de school en door je ouders. Een paar jaar later: Welke studierichting moet ik kiezen? Meer technisch, meer wetenschappelijk, iets met mensen? En in het verlengde daarvan je beroepskeuze. En na een tijdje het kiezen van je levenspartner.

Allemaal beslissingen, die je levensrichting bepalen. Dat is niet altijd gemakkelijk. Soms is het nog niet duidelijk wat je wilt. Daar moet je dan wat langer over nadenken. Hoewel denken? De voornaamste beslissingen in je leven neem je eigenlijk veel meer met je hart dan met je verstand. Wat is het wat je trekt? Waar loop je warm voor?

Soms maak je ook een verkeerde keuze. Dan is het zaak daar later op terug te komen. Of je hebt moeite om met je keuze naar buiten te komen. Je voelt als man meer tot mannen aangetrokken, of als vrouw meer tot vrouwen. Dat moet je dan op zeker moment voor jezelf erkennen en vervolgens er mee naar buiten treden. Coming out. Niet gemakkelijk. Daar is moed voor nodig. Maar alles beter dan op een doodlopende weg door te gaan. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald.

Er zijn zelfs mensen, die het gevoel hebben in het verkeerde lichaam te zijn geboren en kiezen voor een proces van geslachtsverandering. Wat moet dat ingrijpend zijn! Dan moet de nood toch wel heel hoog zijn.

Of je werkt je halve leven op een bank, maar je vindt dat steeds minder bevredigend. Je vraagt je af: waar ben ik de hele dag mee bezig? Het gaat alleen maar over geld, geld en nog eens geld. Winstmaximalisatie. En de dienstverlening, waarvoor zo'n bank toch eigenlijk is opgericht, staat op een laag pitje. Het voelt niet goed meer. Uiteindelijk zeg je je baan op, gaat theologie studeren en wordt diaken.

Ook bedrijven kunnen zich heroriënteren. Waar zijn we mee bezig? Beantwoorden we nog wel aan onze doelstellingen? Dan gaan ze "de hei op". Even een pas op de plaats. Bezinning op je werk.

Ook Jezus vraagt zich op een bepaald moment af, hoe hij verder moet. Hij trekt zich een tijdje terug. Niet de hei op. Die heb je in Palestina niet. Maar de woestijn in. Die is daar in overvloed. Hij is dan al dertig jaar. Tot nu toe had hij in de bouw gezeten, samen met zijn vader een timmerbedrijf gerund. "Jozef, de timmerman". Hoewel, in het Grieks staat er "*tektoon*". Dat klinkt nog door in ons woord "architekt". Hun zaak zal dus wel iets meer geweest zijn dan een timmerwinkel, wellicht een soort bouwbedrijf.

Dus de woestijn in. Even de boel de boel laten. Wat wil ik met de tweede helft van mijn leven? (Met de kennis van nu weten we, dat zijn leven op dat moment al ver over de helft was, maar dat kon hij toen nog niet weten.) Hij had talenten, dat wist hij zelf ook wel. Hij was welbespraakt, kon mensen aan zich binden, hij was creatief. Maar waarvoor die talenten inzetten? Meerdere mogelijkheden dienden zich aan.

Hij zou een rijk man kunnen worden, geld verdienen, materiële welstand. Ging daar zijn hart naar uit? In het bedrijf van zijn vader had hij altijd een goede boterham verdiend. Daarmee was hij tevreden. En na de dood van zijn vader konden hij en zijn moeder daar goed van rondkomen. Een groter huis? Landerijen? Luxe? Hij zag het om zich heen. Het is even leuk, bezit, maar het went snel en het kost veel energie om het allemaal te beheren en te onderhouden. Natuurlijk mag je voor je werk fatsoenlijk betaald worden. Natuurlijk is het prima, als je goed kunt rondkomen, geen geldzorgen hebt, niet ieder dubbeltje hoeft om te draaien. Maar van je banksaldo het allerbelangrijkste van je leven te maken? Dat is natuurlijk jammer. Dat is zonde. Hij kende mensen, die helemaal door dat streven naar geld beheerst werden. Mensen die drie keer per dag de koersen van hun aandelen

controleerden, of ze nog niet gestegen waren. Met alle stress vandien. Goudkoorts. – Ik weet dat zo goed, omdat ik zelf ook zo'n periode heb gehad. Ik had wat geld gespaard, spaarrente bracht niets op, dus ging ik het beleggen in aandelen. Met als gevolg, dat ik de hele dag op teletekst zat te kijken, of ik nog niet rijker geworden was. Of armer natuurlijk! Met wisselend succes dus. "In het verleden behaalde resultaten zijn geen garantie voor de toekomst." – Goudkoorts dus. Dan wordt geld geen middel meer, maar doel in je leven. Nee, dan zoek je het geluk, waar het niet te vinden is.

Een positie bij de tempel in Jeruzalem dan? Opklimmen in de hiërarchie? Hoogwaardigheidsbekleder? Hij was zeker religieus van aard. Dat was zelfs zijn grootste drijfveer. Maar een kerkelijke carrière? De clerus in Jeruzalem, de Sadduceën, waren nu niet bepaald een voorbeeld om na te volgen. Iedereen met de wet in de hand de les lezen, maar barmhartigheid, ho maar. Je denkt op zo'n positie al gauw, dat je iemand bent, je moet op alle vragen antwoord geven, ook al weet je het zelf ook niet precies. Voor je het weet, denk je dat je Onze Lieve Heer zelf bent. Het zou zijn religieuze bevlogenheid eerder indammen dan stimuleren.

De politiek dan? Openbaar bestuur? Werken aan de publieke zaak? Verantwoordelijkheid. Beslissingsbevoegdheid? Alleen, hij kende maar weinig gezagsdragers, die het algemeen belang dienden. De meeste bekleedden die positie voor hun eigen belang, voor hun eigen eer en aanzien. Aanvankelijk hebben ze het goed voor met hun onderdanen, voelen zich oprecht verantwoordelijk, maar na verloop van tijd raken ze aan het pluche gehecht en gebruiken ze hun macht meer voor zichzelf dan voor anderen. Macht is een hachelijk bezit. Men zegt niet voor niets: Macht corrupteert.

Geld, religieus gezag, politieke macht, ze zijn op zich niet verkeerd, maar hun gebruik en uitoefening kan gemakkelijk ontsporen tot eigenbelang en onrecht. Het zijn sterke schouders, die die luxe kunnen dragen.

Ik moet denken aan Mugabe, jarenlang president van Zimbabwe. Aanvankelijk, in de jaren zeventig, een jonge, sociaal bewogen, charismatische leider van een nieuw Afrikaans land, opkomend voor de armen, de hoop van de natie. Wij als studenten liepen met hem weg. Een voorbeeld voor heel Afrika. Onlangs, zevenendertig jaar later, hebben ze hem uiteindelijk kunnen afzetten. Hij was geworden tot een autocratisch leider, die het land bestuurde met harde hand, met fraude en intimidatie. Hij was toen 93. Hij liet het land achter in chaos en armoede, economisch aan de grond. De bodemschatten uitgeput voor eigen gewin en dat van zijn familie en medestanders. Hoe macht kan corrumpereen.

Gezag moet een dienst zijn. Je bent aangesteld om dingen zo goed mogelijk te sturen en te regelen, tot welzijn van allen. Sleutelwoord is integriteit. Integer betekent: heel, uit één stuk, geen dubbele boekhouding, geen verborgen agenda, geen achterbaksheid, geen gespletenheid.

Het evangelie houdt ons een spiegel voor. Welke plaats neemt geld in ons leven in? Hoe hanteren wij de macht, die wij bekleden, in ons werk, in ons gezin. Is dat tot

welzijn van allen? In welke mate zijn wij op ons aanzien gesteld? Wij zijn in ons oordeel daarover vaak wat toleranter t.a.v. onszelf dan van anderen, kritischer op anderen dan op onszelf.

Misschien moeten wij ook maar eens “de hei op”.

Amen.

Nico Meijer

Voorbeden

Bidden wij voor mensen die werken in de financiële sector:
dat niet winst-maximalisatie hun drijfveer mag zijn,
maar financiële dienstverlening.

Kyrie, kyrie eleison (*gezongen*)

Bidden wij voor mensen die bekleed zijn met bestuurlijke functies:
dat zij zich niet laten leiden door persoonlijke eerzucht,
maar hun functie uitoefenen als dienst aan de gemeenschap.

Kyrie....

Bidden wij voor mensen die werkzaam zijn in de politiek:
dat zij zich niet laten leiden door eigenbelang of partijbelang,
maar altijd het welzijn van allen voor ogen hebben.

Kyrie....

Slotwoord en zegen

Gelukkig met niets

De koning was ongelukkig en riep zijn hofarts bij zich. Maak me gelukkig en ik zal een rijk man van je maken. Als je me niet gelukkig maakt, laat ik je hoofd afhakken.

De arts was ten einde raad. Wat nu? Geen enkel mens kan een ander gelukkig maken. Na lang wikken en wegen zei hij: “Vraag aan iemand die gelukkig is, of u zijn hemd mag hebben. Dan zult u weten, wat geluk is”.

De koning was blij, dat het zo eenvoudig was en ging op zoek. Maar de mensen die hij tegenkwam konden hem niet helpen, want ze waren zelf niet gelukkig. Tot het al donker werd en hij bij de rivier een fluitspeler vond.

”Bent u gelukkig?”, vroeg de koning. “Ja, ik ben gelukkig” antwoordde de man. “Waarom vraagt u dat?”

“Geef me alstublieft uw hemd!”, riep de koning opgetogen.

“Dat kan niet”, antwoordde de man, “want ik heb geen hemd en geen kleren. U kunt dat niet zien, omdat het donker is. Als ik een hemd had, zou ik het u graag geven.”

“Hoe kunt u gelukkig zijn, als u zelfs geen hemd aan uw lijf hebt”, vroeg de koning.

“Dat is het nu juist”, zei de man. “Ik heb niets. Ik heb mezelf niet eens. Ik speel niet op de fluit, het geheel speelt door mij heen. Ik heb geen enkele last van mezelf, en daarom ben ik gelukkig.”

*Uit de mondeling verteltraditie van het taoïsme.
Met dank aan Spiegels van Ingeborg Hendriks.*

“Het geheel speelt door mij heen”

Gaan wij daarom heen in vrede onder de zegen van
God, oergrond van al wat is,
van Jezus, zijn evenbeeld en onze broeder,
van de Geest, zijn vlam in ons hart. Amen